

Ochrana a udržitelný rozvoj Karpat budou prospěšné pro celé území, od městských center až po horské komunity. K dosažení úspěchu bude nevyhnutelný společný postup všech zainteresovaných stran, mezi které patří národní vlády, místní a regionální úřady, občanská společnost a angažovaní jednotlivci. Zapojte se i Vy a přispějte tak ke změně!

Carpathian Convention Secretariat
UNEP - Vienna Interim Secretariat of the Carpathian Convention

P.O. Box 500
A-1400 Vienna
Tel: (+43-1) 26060-5018 / 4545
Fax: (+43-1) 26060-6730
www.carpathianconvention.org

Published by the Carpathian Convention Secretariat
with the support of the UNEP/DEC Information Unit for Conventions

Karpatská úmluva

Ochrana obyvatelstva a přírody

Karpatský region se chlubí krásnou přírodou, která je bohatá na velké množství divoké zvěře, a také se pyšní osobitou kulturou. V této největší evropské oblasti nedotknutých lesů nacházejí svůj domov medvědi, vlci, zubři, rysi, orli, ale také více než 200 druhů unikátních rostlin, které jsou specifické jen pro Karpaty. Také zde nalezneme vodní toky, které patří k nejčistějším v Evropě, a řadu zásobáren pitné vody.

Karpaty nejsou izolovanou divočinou, do které nevnikla lidská noha. V průběhu staletí se mnoho malých vesniček úspěšně přizpůsobilo horskému prostředí. Navzdory tomu, že tyto vesničky jsou odděleny státními hranicemi, spojuje obyvatelé Karpat v mnohém kulturním dědictví. Přibližně 16 až 18 milionů lidí považuje toto pohoří za svůj domov.

Karpaty našťastí poskytují dostatek prostoru jak pro divokou zvěř, tak i pro moderní hospodářství – za předpokladu, že budou přijata efektivní opatření pro zachování tohoto jedinečného biologického dědictví. V roce 2003 se vlády států sjednotily a přijaly **Rámcovou úmluvu o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat**, jejímž cílem je chránit karpatskou faunu a flóru formou poskytování pomoci zaměřené na zlepšování životní úrovně lidí žijících ve zmíněných regionech.

Principy, kterými bychom se měli řídit

Karpatská úmluva se zabývá četnými problémy, se kterými se potýkají nejen lidé, ale i přírodní zdroje v regionu. Mezi tyto problémy patří například nezaměstnanost, chudoba, neplánovaná výstavba a rozvoj, nadměrná těžba přírodních surovin, znečištění životního prostředí, odlesňování a nadměrná myslivost.

Vlády České republiky, Maďarska, Polska, Rumunska, Srbska, Slovenské republiky a Ukrajiny spolupracují s cílem eliminovat tyto problémy. Tyto státy využívají Karpatskou úmluvu pro posílení vlastního hospodářství formou poskytování podpory pro obyvatele žijících v izolovaných horských oblastech.

Karpatská úmluva umožňuje implementaci globálně platných principů týkajících se udržitelného rozvoje na regionální úrovni. Také se zaměřuje na podporu hospodářského a sociálního rozvoje Karpat, který nezatěžuje přírodní prostředí a nevyčerpává přírodní zdroje. Karpatská úmluva zdokonaluje nejlepší postupy, s cílem zabezpečit ekologický základ pro zdravou ekonomiku.

Úmluva vytyčuje další důležité principy, které by měly pomáhat politikům v jejich orientaci. Mezi tyto principy patří: „znečišťovatel platí“, vyšší účast veřejnosti v rozhodovacím procesu, spolupráce se sousedními státy a ekosystémový přístup (který v sobě zahrnuje péči o biologickou rozmanitost tak, aby byly uspokojeny potřeby nejen lidí, ale i přírody).

Potřebná opatření

Opírajíc se o tyto principy, země Karpatského regionu spolupracují prostřednictvím Karpatské úmluvy v následujících oblastech:

Zachování biologické a krajinné rozmanitosti a její udržitelné využívání

Plánovaná Karpatská soustava chráněných území (CNPA) obnoví poškozené biotopy a připojí ty, které byly oddělené, čímž se umožní přesun a migrace různých druhů.

Koordinace územního plánování v pohraničních oblastech

Vzhledem k tomu, že Karpaty tvoří jednotný přírodní region, snaží se státy koordinovat národní dopravu a energetické systémy tak, aby se předešlo přeshraničnímu znečišťování.

Zajištění „integrované“ péče o vodní zdroje a povodí řek

Všechny aspekty vodního hospodářství, počínaje znečišťováním a čištěním vody až po protipovodňovou ochranu a ochranu mokřadů, jsou vzájemně propojeny a musí být řešeny současně.

Podpora udržitelného zemědělství a lesnictví

Zemědělská strategie a strategie v oblasti obhospodařování půdy musí obsahovat také priority životního prostředí, přičemž je nutné rozpoznat a chránit rozmanité funkce lesa.

Zabezpečení udržitelné dopravy a infrastruktury

Citlivá území, která jsou biologicky rozmanitá a slouží jako migrační trasy nebo mají zvláštní hodnotu pro cestovní ruch, by neměla být poškožována dopravními systémy anebo rozvojem.

Vytváření udržitelného cestovního ruchu

Podpora uvědomělého cestovního ruchu a rekreačních zařízení, které chrání krajinu, zatímco místní společenství profitují, mohou poskytovat oboustranná výchozí řešení jak pro lidi, tak pro přírodu.

Zdokonalování průmyslu a energetiky, které nepoškozují životní prostředí

Škodlivé vlivy rozvoje je možné minimalizovat pomocí čistějších výrobních technologií, okamžitých reakcí na průmyslové havárie a přísnějších kontrol těžebních operací.

Uchování kulturního dědictví a tradičních znalostí

Často je zapotřebí vynaložit mimořádné úsilí k ochraně místních výrobků a řemesel, tradiční architektury, místních plemen domácích zvířat a udržitelného využívání planě rostoucích rostlin.

Hodnocení a monitorování životního prostředí

Hlavní aktivity v tomto směru jsou výzkum, riziková analýza a identifikace přírodních nebo člověkem zapříčiněných environmentálních rizik pomocí systému včasného varování.

Zvyšování povědomí a vzdělávání lidí

Ochrana Karpat si vyžaduje aktivní účast široké veřejnosti v rozhodovacím procesu a zlepšení přístupu veřejnosti k informacím.

